

Model of Moral Development According to the Royal for Education of Students in Phrapariyattidham School, Maha Sarakham Province

Phraphoomin Worato/Tata¹, Chumnian Pollaharn² and Kritkanok Duangchatom³

Received	Reviewed	Revised	Accepted
28/05/2022	26/07/2022	28/07/2022	29/07/2022

Abstract

The objectives of this research were to 1) Study the main components and indicators of moral development according to the royal for education. 2) Study the current state of moral development according to the royal for education. 3) Development a model of moral development according to the royal for education. and 4) study the effect of an experimental a model of moral development according to the royal for education. The research according to the research and development process. The sample group consisted of 186 personnel and students of Phrapariyattidhamma School. The research tools were a Moral Development According to the Royal for Education, suitability assessment form and satisfaction questionnaire. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation and PNI_{modified} .

The research results showed that : (1) the main components and indicators of moral development according to the royal for education consists of 4 main components, 32 indicators. (2) the current state of moral development according to the royal for education Overall was at a moderate level, and The desirable condition for moral development according to the education of the students Overall was at a high level. (3) Model of Moral Development According to the Royal for Education of Students consists of 4 components: 1) Principles and Reasons 2) Objectives 3) Activities for moral development according to His Majesty the King and 4) Measurement and Evaluation, and The appropriate and feasible Overall was at a highest level. (4) The results of the assessment of the correctness and

---

¹ Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: praphumin@gmail.com

² Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: chumnian03042505@gmail.com

³ Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: thekong-123@hotmail.com

appropriateness of Activities to develop Moral Development According to the Royal for Education of Students by the administrators and teachers had contact with the correctness and appropriateness of Activities Overall was at the highest level, and The satisfaction of the target group towards the student's educational moral development model Phra Pariyat Thamma School, Maha Sarakham Province Overall was at the highest level.

Keyword : Moral Development, Royal Grace of Education, Phrapariyattham School

รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

พระภูมินทร์ วรโท/ตาต๊ะ⁴, จำเนียร พลหาร⁵ และกฤษณกนก ดวงชาตม⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม 3) สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม และ 4) ประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรและนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบาย แบบประเมินความเหมาะสม และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI_{modified} และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่า 1) (1) องค์ประกอบ หลักและตัวบ่งชี้ในการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 32 ตัวบ่งชี้ (2) สภาพปัจจุบัน คุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (3) รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมาย 3) กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบาย และ 4) การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (4) ผลการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของ กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความติดเห็นต่อความถูกต้องและความเหมาะสมของ กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ

⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail : praphumin@gmail.com

⁵ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email: chumnian03042505@gmail.com

⁶ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email: thekong-123@hotmail.com

มากที่สุด ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาคุณธรรม พระบรมราโชบายด้านการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแผนที่กำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้ยึดเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ การพัฒนาในทุกมิติอย่างสมดุลผสมผสาน มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกัน และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2559, น. 4) การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็น การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณีและ วัฒนธรรม ด้วยพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 เพื่อสืบสานพระราช ปณิธานและเพื่อประโยชน์ของปวงชนชาวไทยทั้งปวง พระองค์ทรงมีพระบรมราโชบายด้านการศึกษามุ่งให้ การศึกษาต้องสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน คือ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ได้แก่ 1.1) ความรู้ความ เข้าใจต่อชาติบ้านเมือง 1.2) ยึดมั่นในศาสนา 1.3) มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ 1.4) มีความเอื้ออาทรต่อ ครอบครัวและชุมชนของตน 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม ได้แก่ 2.1) รู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี 2.2) ปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม 2.3) ปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว 2.4) ช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง 3) มีงาน ทำ-มีอาชีพ ได้แก่ 3.1) การเลี้ยงดูลูกหลานในครอบครัว หรือการฝึกฝนอบรมในสถานศึกษาต้องมุ่งให้เด็กและ เยาวชนรักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ 3.2) การฝึกฝนอบรมทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรต้องมีจุดมุ่งหมายให้ ผู้เรียนทำงานเป็น และมีงานทำในที่สุด 3.3) ต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตรมีอาชีพ มีงานทำ จนสามารถเลี้ยง ตัวเองและครอบครัว 4) เป็นพลเมืองดี ได้แก่ 4.1) การเป็นพลเมืองดี เป็นหน้าที่ของทุกคน 4.2) ครอบครัว- สถานศึกษา และสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี และ 4.3) การเป็น พลเมืองดี คือ "เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ทำ" เช่น งานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ งานสา ธารณกุศลให้ทำด้วยความมีน้ำใจ และความเอื้ออาทร

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในภารกิจดังกล่าวจึงกำหนดนโยบายสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคล บาทเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในวงการศึกษาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทภารกิจของแต่ละบุคคล และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาโดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัวชุมชน สถาบันทางศาสนา และองค์กรภาคส่วนต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา (Ministry of Education, 2009 : 1-2) ในปีการศึกษา 2558 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการศึกษาเพื่อให้องค์กรหลัก หน่วยงานและสถานศึกษา ได้ดำเนินการด้านการพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษาตามปรัชญาให้ดำเนินการวิจัยพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้มแข็ง ยั่งยืน พัฒนาหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิชาชีพครู พัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปฐมวัย และสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการปลูกค่านิยมอยู่อย่างพอเพียง

ประเทศไทยยังมีปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารประเทศที่ขาดสมดุล ไม่เข้มแข็งพร้อมรับการปรับตัวต่อภาวะความผันผวนจากโลกาภิวัตน์ และมีปัญหาความเหลื่อมล้ำการกระจายรายได้ และผลประโยชน์จากการพัฒนา ขณะที่ภูมิคุ้มกันของสังคมไทยลดลงจากกระแสบริโภคนิยม เกิดความย่อหย่อนทางศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมลดลง เช่นเดียวกับการให้คุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นคนที่เสื่อมถอยลง ตลอดทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังคงได้รับผลกระทบจากปัญหาขาดสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ (Ministry of Education, 2009 : 3) ปัญหาด้านคุณธรรมที่เป็นปัญหาใหญ่ที่สุดของสังคมไทย คือ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การทุจริตคอร์รัปชัน รองลงมาคือ การเสียดสละ แบ่งปัน ขาดความมีน้ำใจ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมและการขาดความสามัคคี ปองดอง รักใคร่กลมเกลียว เกิดความขัดแย้งในสังคม และประชาชนให้ความสำคัญกับการเร่งดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในประเทศเป็นเรื่อง เร่งด่วนมากถึงมากที่สุด (Thongphakdee, N. & Chansom, N. 2015 : 1) และหน่วยงานที่ควรจะมีบทบาทหลักในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยมากที่สุด คือ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาครัฐ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 10 โรงเรียน ได้กำหนดแนวทาง ส่งเสริม สนับสนุน บริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของความเป็นไทย เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณธรรมอัตลักษณ์ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อุดมอม โอบอ้อมอารี มีวินัย และรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปพัฒนาผู้เรียน ในการนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ ยิ่งขาดการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การดำเนินงาน ที่เป็นระบบ ขาดความชัดเจน ขาดรูปแบบแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพของผู้เรียนตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ผลการพัฒนาจะทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพผู้เรียนตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาที่มีความชัดเจนสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในพื้นที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่ สามารถนำผลการพัฒนา ไปปรับประยุกต์ใช้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม
4. เพื่อประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านพื้นที่
พื้นที่ในการวิจัย คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม
3. ขอบเขตทางด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่
  - 3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์คุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ครูสังกัดโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2563 จำนวน 103 คน

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 12 คน

3.4 กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ บุคลากรและนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 186 คน

4. ขอบเขตด้านเวลา มิถุนายน 2564 – กันยายน 2564

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 คน โดยเป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอน/จิตวิทยาการศึกษา/การวัดและประเมินผลการศึกษาหรือวิจัยการศึกษา/การบริหารการศึกษา

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือนมิถุนายน 2564

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบาย
ด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

1. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา
2563 จำนวน 140 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ปี
การศึกษา 2563 จำนวน 103 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้าน
การศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมรา
โชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือน กรกฎาคม 2564

ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน
โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ จาก 4 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน จำนวน
12 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา ด้านหลักสูตรการสอนศาสนา ด้านการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา และด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียน
พระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน
โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

4.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตาม
พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือนสิงหาคม 2564

ระยะที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของ
นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

1. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้าน
การศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ บุคลากรและนักเรียน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 186 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของ
นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน
โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

4.2 คู่มือการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียน
พระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

4.3 แบบประเมินผลการทดลองใช้การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้าน
การศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือนกันยายน 2564

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาของค้ประกอบ ตัวบ่งชี้ การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้าน การศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

1) การรู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี-ชอบ/ชั่ว-ดี ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุไปได้ 8 ตัวบ่งชี้
ได้แก่

- 1) การมีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ
  - 2) การมีความความอดทน อดกลั้น ต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่างๆ
  - 3) การมีความขยันหมั่นเพียร ทั้งในการศึกษาเรียนรู้ และการใช้ชีวิต
  - 4) การมีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น
  - 5) การมีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
  - 6) การมีความกตัญญูกตเวที ต่อบิดามารดา ครูบาอาจารย์
  - 7) การมีสติ และสมาธิในการใช้ชีวิต
  - 8) การมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2) ปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุไปได้ 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
- 1) การปฏิบัติตามระเบียบและรักษาวินัยโดยเคร่งครัด
  - 2) การรักษาความสามัคคีและประพฤติตนเป็นสุภาพชน
  - 3) การเชื่อฟังและเคารพผู้สอนรวมถึงปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำตักเตือนของเจ้าหน้าที่
  - 4) การปฏิบัติตามระเบียบการสอบและไม่ทุจริตการสอบ
  - 5) การแต่งกายสุภาพเหมาะสมแก่กาลเทศะ
  - 6) การช่วยดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  - 7) การปฏิบัติตามหลักของศาสนาที่ตนนับถืออย่างสม่ำเสมอ
  - 8) การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียนและโรงเรียน
- 3) ปฏิเสธสิ่งที่ดี สิ่งที่ดีชั่ว ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุไปได้ 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
- 1) การไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและอบายมุข
  - 2) การไม่มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาท
  - 3) การไม่กระทำความผิดต่อกฎหมาย ไม่ก่อเหตุรุนแรงร้ายแรง
  - 4) การไม่ประพฤติมิชอบอันเป็นการเสื่อมเสียร้ายแรงแก่โรงเรียน
  - 5) การไม่เล่นการพนันหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
  - 6) การไม่ฉ้อโกง ลักทรัพย์ ปลอมแปลงเอกสารเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ
  - 7) การไม่ขโมยสิ่งของหรือทรัพย์สินของผู้อื่น
  - 8) การไม่ยั่วยุ หรือกล่าวเท็จ ทั้งทางวาจา และทางสื่อเทคโนโลยี

- 4) ช่วยกันสร้างคนดีให้แกบ้านเมือง ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
- 1) การเป็นผู้นำผู้อื่นในการปฏิบัติตนให้มีพื้นฐานที่มั่นคง มีคุณธรรม
  - 2) การเคารพสิทธิผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
  - 3) การกล้าทำ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องดีงามและเรียกร้องเพื่อความเป็นธรรมของสังคม
  - 4) การมีหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย
  - 5) การเป็นแบบอย่าง สามารถเสนอแนะ และเป็นผู้นำในการปฏิบัติตามทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง
  - 6) การช่วยกันปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
  - 7) การมีน้ำใจ ช่วยเหลือ และเอื้อเฟื้อต่อสมาชิกในชุมชนและสังคม
  - 8) การมีวินัยในการปฏิบัติตาม หน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยสรุปสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ แสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการรู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี-ชอบ/ชั่ว-ดี	3.32	0.80	ปานกลาง	4.34	0.83	มาก	0.31	3
2. ด้านการปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม	3.30	0.82	ปานกลาง	4.38	0.80	มาก	0.33	2
3. ด้านปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี สิ่งชั่ว	3.34	0.83	ปานกลาง	4.28	0.83	มาก	0.28	4
4. ด้านช่วยกันสร้างคนดีให้แกบ้านเมือง	3.24	0.83	ปานกลาง	4.37	0.80	มาก	0.35	1
โดยรวม	3.30	0.82	ปานกลาง	4.34	0.82	มาก	0.32	

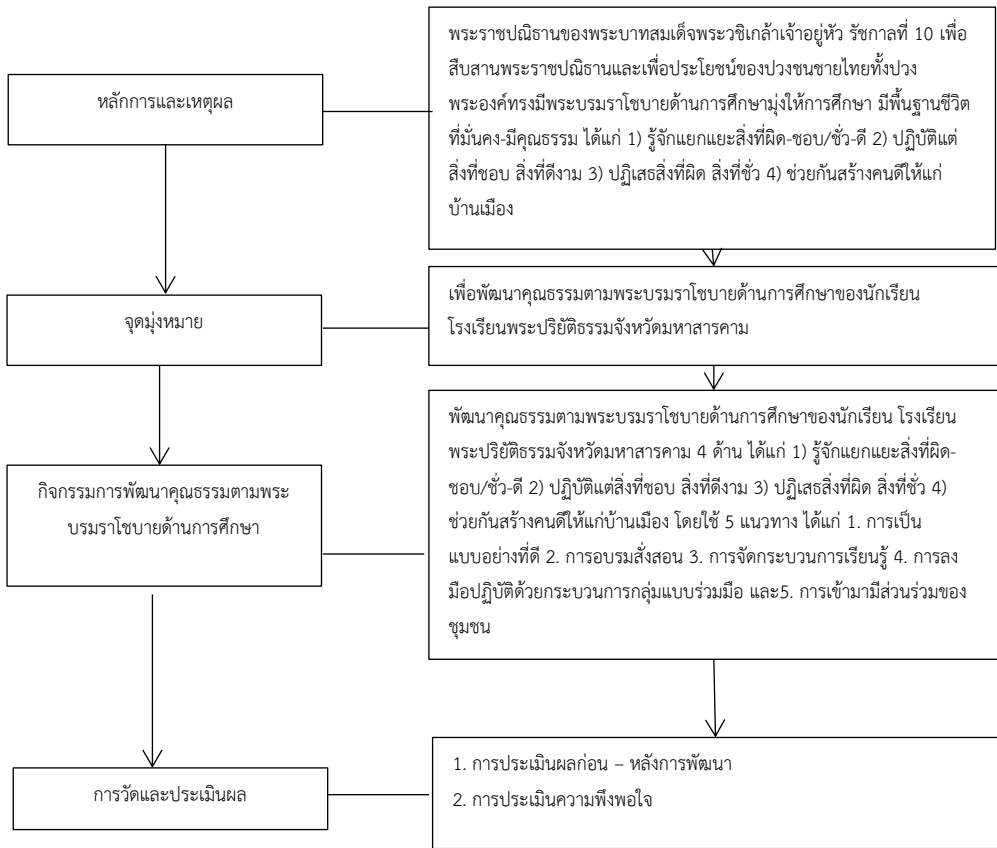
จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน คุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว ($\bar{X} = 3.44$) รองลงมาคือด้านการรู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี ($\bar{X} = 3.32$) ด้านการปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม ($\bar{X} = 3.30$) และด้านช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง ($\bar{X} = 3.24$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ใน การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือด้านช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง ($\bar{X} = 4.37$) ด้านการรู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี ($\bar{X} = 4.34$) และด้านปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ

ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม คือ 0.32 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$) ด้านที่มีความจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) ด้านการรู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี ($PNI_{\text{modified}} = 0.31$) และด้านปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว ($PNI_{\text{modified}} = 0.28$) ตามลำดับ

ระยะที่ 3 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

จากการศึกษาในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน
 โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

จากภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน
 โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล
 จุดมุ่งหมาย กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา และการวัดและ
 ประเมินผล โดยมีผลการประเมิน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบาย
ด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

ที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านความเหมาะสม			
1.1	รูปแบบนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน	4.67	0.50	มากที่สุด
1.2	รูปแบบมีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	4.56	0.53	มากที่สุด
1.3	แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายสามารถปรับเข้ากับสภาพในการปฏิบัติของสถานศึกษาอื่น ๆ ได้	4.67	0.50	มากที่สุด
1.4	องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และกิจกรรมของการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบาย	4.78	0.44	มากที่สุด
	รวม	4.67	0.49	มากที่สุด
2	ด้านความเป็นไปได้			
2.1	รูปแบบสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้	4.67	0.50	มากที่สุด
2.2	รูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับได้	4.78	0.44	มากที่สุด
2.3	มีความเป็นไปได้ที่สถานศึกษาจะนำรูปแบบนี้ไปใช้ได้กำหนดทิศทางการดำเนินงานและการยกระดับการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายในสถานศึกษา	4.56	0.53	มากที่สุด
2.4	ผู้พัฒนาสามารถปรับกิจกรรมหรือยืดหยุ่นในกระบวนการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายได้ตามความเหมาะสม	4.56	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.64	0.50	มากที่สุด
3	ด้านความเป็นประโยชน์			
3.1	รูปแบบมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา	4.67	0.50	มากที่สุด
3.2	การนำรูปแบบไปใช้จะทำให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายในสถานศึกษามากขึ้น	4.56	0.53	มากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3.3	รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายนี้จะเป็นแนวทางในรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในสถานศึกษา ให้สูงขึ้น	4.44	0.53	มาก
3.4	การดำเนินงานตามรูปแบบมีความชัดเจนและผลที่จะได้ จากการดำเนินงานตามรูปแบบมีประโยชน์สำหรับสถานศึกษา	4.56	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.56	0.52	มากที่สุด
	โดยรวม	4.62	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษานักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.67$) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.64$) และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.56$) ตามลำดับ

ระยะที่ 4 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษานักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษานักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของ กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษานักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสาระสำคัญ	4.65	0.49	มากที่สุด
1.1 ความถูกต้อง	4.54	0.51	มากที่สุด
1.2 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.65	0.49	มากที่สุด
1.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.65	0.49	มากที่สุด
รวม	4.62	0.49	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
2. จุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1 ประเมินผลได้	4.81	0.40	มากที่สุด
2.2 ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.65	0.49	มากที่สุด
2.3 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.77	0.43	มากที่สุด
2.4 สามารถสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.69	0.47	มากที่สุด
รวม	4.73	0.45	มากที่สุด
3. สารการเรียนรู้			
3.1 ใจความถูกต้อง	4.58	0.50	มากที่สุด
3.2 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4.65	0.49	มากที่สุด
3.3 เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.65	0.49	มากที่สุด
3.4 เวลาเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา	4.62	0.50	มากที่สุด
3.5 มีความชัดเจน ไม่สับสน และน่าสนใจ	4.69	0.47	มากที่สุด
3.6 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.81	0.40	มากที่สุด
รวม	4.67	0.47	มากที่สุด
4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้			
4.1 เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม	4.54	0.51	มากที่สุด
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.69	0.47	มากที่สุด
4.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.77	0.43	มากที่สุด
4.4 เหมาะสมกับเวลาที่สอน	4.54	0.51	มากที่สุด
4.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.69	0.47	มากที่สุด
รวม	4.65	0.48	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผล			
5.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.58	0.50	มากที่สุด
5.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์	4.58	0.50	มากที่สุด
5.3 ใช้เครื่องมือวัดได้เหมาะสม	4.65	0.49	มากที่สุด
รวม	4.60	0.50	มากที่สุด
6. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้			
6.1 สามารถทำขึ้นได้เอง	4.69	0.47	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.65	0.49	มากที่สุด
6.3 สนองจุดประสงค์การเรียนรู้	4.58	0.50	มากที่สุด
6.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้	4.85	0.37	มากที่สุด
6.5 ช่วยประหยัดเวลาในการสอน	4.58	0.50	มากที่สุด
รวม	4.67	0.47	มากที่สุด
โดยรวม	4.66	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความถูกต้องและความเหมาะสมของ กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมตาม พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.73$) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$) และด้านสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม

ที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านความเหมาะสม			
1.1	รูปแบบนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน	4.62	0.53	มากที่สุด
1.2	รูปแบบมีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	4.48	0.57	มาก
1.3	แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมสามารถปรับเข้ากับสภาพในการปฏิบัติของสถานศึกษาอื่น ๆ ได้	4.60	0.57	มากที่สุด
1.4	องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบาย	4.67	0.58	มากที่สุด
	รวม	4.59	0.56	มากที่สุด

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2	ด้านความเป็นไปได้			
2.1	รูปแบบสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้	4.63	0.53	มากที่สุด
2.2	รูปแบบนี้เป็นที่ยอมรับได้	4.65	0.62	มากที่สุด
2.3	มีความเป็นไปได้ที่สถานศึกษาจะนำรูปแบบนี้ไปใช้ได้ กำหนดทิศทาง การดำเนินงาน และการยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.49	0.57	มาก
2.4	ผู้พัฒนาสามารถปรับกิจกรรมหรือยืดหยุ่นในกระบวนการพัฒนาคุณธรรมได้ตามความเหมาะสม	4.51	0.56	มากที่สุด
	รวม	4.57	0.57	มากที่สุด
3	ด้านความเป็นประโยชน์			
3.1	รูปแบบมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา	4.61	0.55	มากที่สุด
3.2	การนำรูปแบบไปใช้จะทำให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายในสถานศึกษา มากขึ้น	4.52	0.53	มากที่สุด
3.3	รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมในสถานศึกษา ให้สูงขึ้น	4.40	0.55	มาก
3.4	การดำเนินงานตามรูปแบบมีความชัดเจนและผลที่จะได้จากการดำเนินงานตามรูปแบบมีประโยชน์สำหรับสถานศึกษา	4.52	0.54	มากที่สุด
	รวม	4.51	0.54	มากที่สุด
	โดยรวม	4.56	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.59$) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.57$) และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 32 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 1) การรู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี มี 8 ตัวบ่งชี้ 2) การปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม มี 8 ตัวบ่งชี้ 3) การปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว มี 8 ตัวบ่งชี้ และ 4) การช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง มี 8 ตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับ พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 มุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ด้านการมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรมประกอบด้วย การรู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี การปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม การปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว และการช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง และสอดคล้องกับ Mattan, S. (2012 : 151-154) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการการพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย ประเด็นการพัฒนา 2 ประเด็น คือ 2.1) การบริหารจัดการศึกษา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1.1) การกำหนดวิสัยทัศน์ตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง 2.1.2) การกำหนดแผนพัฒนา 2.1.3) การนำแผนพัฒนาสู่การปฏิบัติ 1.1.4) การประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่าย 2.1.5) การติดตาม ประเมินผล 2.1.6) การปรับปรุงพัฒนาต่อเนื่อง 2.2) การพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 3 ด้าน คือ 2.2.1) ด้านความรู้ ประกอบด้วย (1) ทักษะการแสวงหาความรู้ (2) การใช้แหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2.2.2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย (1) การพัฒนาคุณภาพชีวิต (2) การประหยัดและเก็บออม 2.2.3) ด้านทักษะชีวิต ประกอบด้วย (1) การพัฒนาคุณภาพชีวิต (2) การปฏิบัติตนให้รอดพ้นจากปัญหาสังคม

2. สภาพปัจจุบัน คุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งชั่ว ($\bar{X} = 3.44$) รองลงมาคือด้านการรู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี ($\bar{X} = 3.32$) ด้านการปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม ($\bar{X} = 3.30$) และ ด้านช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง ($\bar{X} = 3.24$) ตามลำดับ และมีสภาพที่พึงประสงค์ใน การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือด้านช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง ($\bar{X} = 4.37$) ด้านการ

รู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี ($X = 4.34$) และ ด้านปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งที่ดี ($X = 4.28$) ตามลำดับ
 ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน
 โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม มีค่า $PNI_{modified}$ ระหว่าง 0.28-0.35 สอดคล้องกับ Budto,
 A. (2011 : 137-142) ได้รายงานการประเมินโครงการสร้างเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมใน
 สถานศึกษาตามรอยพระยุคลบาท : กิจกรรมเยาวชนเรียนรู้ธรรมะเพื่อความงามแห่งชีวิตโรงเรียน
 เทศบาล 3 อำเภอเมือง สำนักการศึกษาเทศบาลนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า 1) ผลการ
 ประเมินบริบท พบว่า อยู่ในระดับสูง ตัวชี้วัดทั้ง 4 ตัว ผ่านเกณฑ์ทุกตัว โดยตัวชี้วัดด้านความเป็นไปได้
 ของวัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความต้องการจำเป็นของโครงการ และความสำคัญของ
 โครงการ 2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า อยู่ในระดับสูง ผ่านเกณฑ์ทุกตัว โดยตัวชี้วัดด้านความ
 เพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความชัดเจนของงบประมาณ และ
 การมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ผลการประเมินกระบวนการ พบว่า อยู่ในระดับสูง ผ่านเกณฑ์ทุกตัว โดย
 ตัวชี้วัดด้านการวางแผนปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การดำเนินงานและการทบทวนและ
 ประเมินผล 4) ผลการประเมินผลผลิต พบว่า อยู่ในระดับสูง ผ่านเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดด้าน
 ความสำเร็จของโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5) ผลการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอยู่
 ในระดับมาก 6) ผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยรวมผ่านเกณฑ์การ
 ประเมินร้อยละ 80 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียน
 พระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการเหตุผล 2)
 วัตถุประสงค์ 3) การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบาย 4) สื่อการเรียนรู้ และ 5) การวัดและ
 ประเมินผล โดยใช้วิธีการการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบาย 4 ด้าน ได้แก่ 1) รู้จักแยกแยะสิ่งที่
 ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี 2) ปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม 3) ปฏิเสธสิ่งที่ผิด สิ่งที่ไม่ดี 4) ช่วยกันสร้างคนดีให้แก่
 บ้านเมือง โดยใช้ 5 แนวทาง ได้แก่ 1) การเป็นแบบอย่างที่ดี 2) การอบรมสั่งสอน 3) การจัด
 กระบวนการเรียนรู้ 4) การลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ และ 5) การเข้ามามีส่วนร่วม
 ของชุมชน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบาย
 ด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
 ($X = 4.62$) สอดคล้องกับ Dejsura, C. (2014 : 187-188) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมโดยการ
 น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักพุทธธรรมไตรสิกขา เพื่อเสริมจิตสาธารณะนักศึกษา
 ปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาโปรแกรมโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียงและหลักพุทธธรรมไตรสิกขาเพื่อสร้างเสริมจิตสาธารณะนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ประกอบด้วย

2.1) หลักการและเหตุผล 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) แนวคิดสำคัญ 2.4) โครงสร้างโปรแกรม 2.5) วิธีการฝึกอบรม 2.6) ระยะเวลา 2.7) สถานที่ 2.8) การวัดและประเมินผล

4. ผลการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของ กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมตาม พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความดีเห็นต่อความถูกต้องและความเหมาะสมของ กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมตาม พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้าน จุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.73$) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$) และด้านสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$) ตามลำดับ และกลุ่มเป้าหมายความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.59$) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.57$) และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ สอดคล้องกับ Euarat, P. (2012 : 335-341) ได้ทำการศึกษาการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนผดุงนารี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ครูและผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียน : กรณีโรงเรียนผดุงนารี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้คือ ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านบริบท อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยเบื้องต้น อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การนำรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ ควรมีการศึกษาค้นคว้าประกอบของการพัฒนาคุณธรรม

ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา โดยละเอียด เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบาย

1.2 ควรจะส่งเสริมการใช้การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การพัฒนาคุณธรรมในสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และชุมชน การพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา

Reference

- Budto, A. (2011). *Assessment Report of Moral Promotion and Development Projects. Ethics in battle place following in the footsteps of His Majesty the King: activities for young people to learn Dharma for the beauty of life at municipal schools 3*. Nakhon Ratchasima : Nakhon Ratchasima Municipality Office of Education.
- Dejsura, C. (2014). *Program Development by Introducing the Philosophy of the Economic Philosophy and the Threefold Buddhist Principle. To strengthen the public spirit of graduate students*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Euarat, P. (2012). *Strengthening morality and ethics according to the sufficiency economy philosophy of students. : A participatory action research in the case of Phadungnaree schools under the jurisdiction of Secondary Education Service Area Office, Region 26*. Maha Sarakham : Maha Sarakham Rajabhat University.
- Mattan, S. (2012). *The development of a management approach for learner development based on the philosophy of sufficiency economy. School under Maha Sarakham Municipality, Maha Sarakham Province*. Maha Sarakham : Rajabhat Maha Sarakham University.
- Ministry of Education. (2009). *The second decade of education reform*. Bangkok : Agricultural Cooperative Assembly of Thailand Limited.
- Thongphakdee, N. & Chansom, N. (2015). *Morality according to the philosophy of sufficiency economy*. Bangkok: Economic Development Study Center National Institute of Development Administration.

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 10 (2) : พฤษภาคม-สิงหาคม 2566

Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University, 10 (2) : May-August 2023
